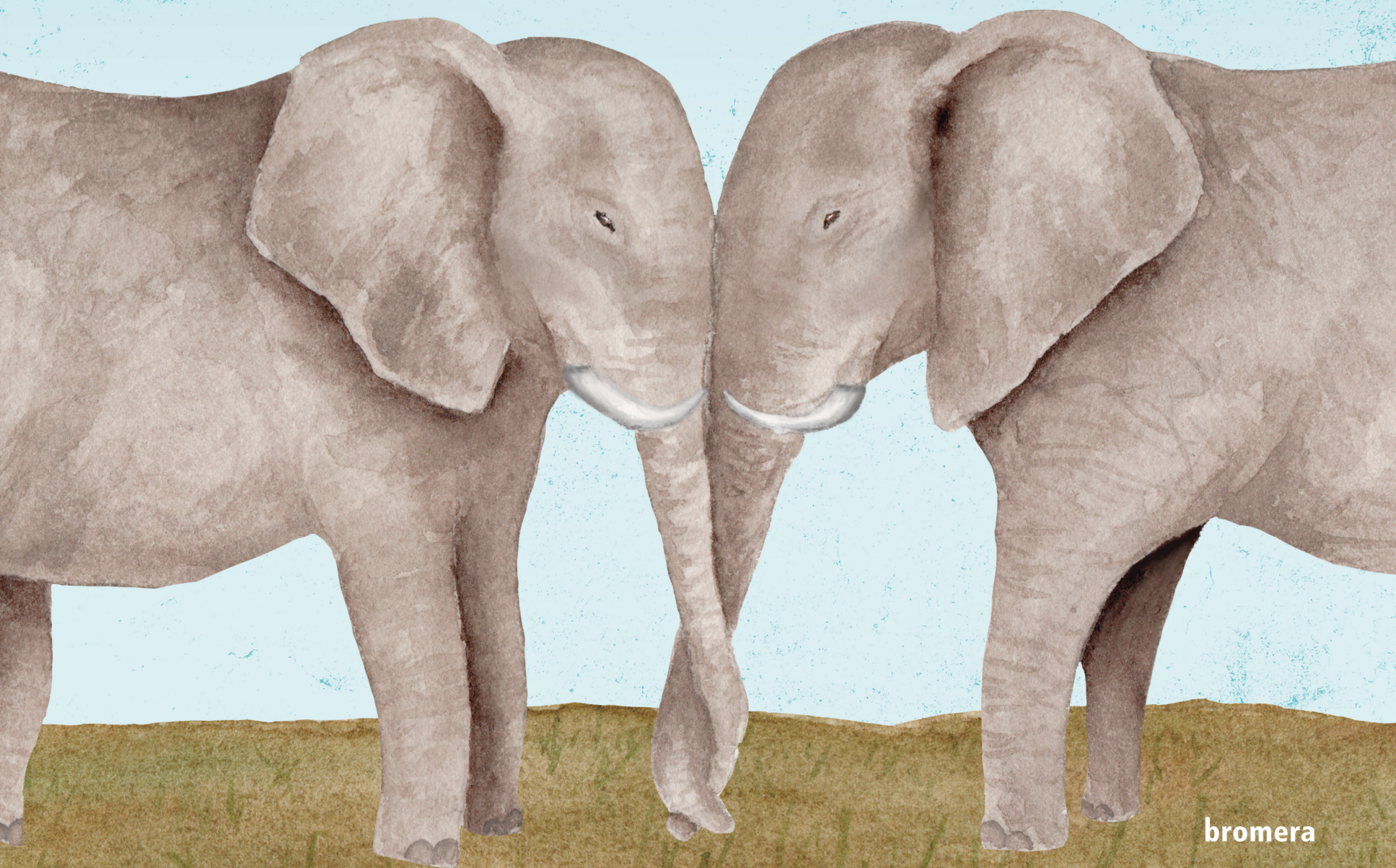

Text de
Muntsa Mimó

Il·lustracions
d'**Eva Gallego**

DE PROP

**30 històries que canviaran
la teua manera de veure els animals**

bromera

Conéixer de prop la natura per a estimar-la i protegir-la

Vivim en un planeta meravellós, en un raconet de la Via Làctia, una galàxia menuda en un univers infinit. Al nostre planeta hi ha oceans i muntanyes, volcans i valls, platges i cels blaus, abismes marins i selves tropicals. I tots aquests ecosistemes estan plens d'éssers vius: microorganismes, fongs, vegetals i animals.

Els animals formen part de la natura. La natura és tot allò que canvia i viu sense que haja sigut modificat pels humans, que som uns animals un poc diferents perquè tenim una tecnologia complexa i podem transformar el planeta.

Tots els éssers vius, els ecosistemes i els fenòmens naturals (com la pluja, els terratrèmols, la neu o l'erupció d'un volcà) som natura. Admirar el vol d'un ocell, escoltar el soroll de les ones, acariciar l'escorça d'un arbre, olorar la terra banyada o resseguir amb la vista una filera de formigues que van cap al niu són maneres de recordar que els humans formem part d'un tot viu. I descobrir com viuen els animals, també. No hem d'oblidar que la natura és fràgil i n'hem de tindre cura. Si la cuidem, ella també ens cuidarà a nosaltres.

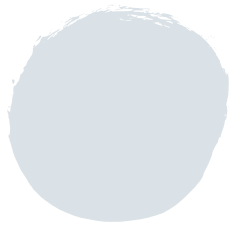
Les conductes ens acompanyen al llarg de tota la vida, des del moment de la concepció fins a la mort. Mentre estem vius, no podem deixar de realitzar comportaments. Encara que no ens moguem o estiguem dormint. Perquè quedar-se quiet o dormir també és una conducta.

En aquest llibre trobaràs molts comportaments i molts animals diferents. Els científics creuen que al món hi ha entre cinc i deu milions d'espècies animals, de les quals coneixem i hem posat nom només a un milió i mig. I això són les espècies actuals! N'hi ha prou més que ja no existeixen i que no podrem conèixer mai, com els tiranosaures o els mamuts. Aquests animals meravellosos van desaparèixer fa molts anys, però altres s'han extingit fa ben poc, com George el Solitari, la darrera tortuga gegant de l'illa Pinta de les Galápagos, que va morir l'any 2012.

Alguns dels animals que coneixeràs en aquest llibre també poden desaparèixer molt prompte. Si et fixes en el punt de color al costat del nom, veuràs que indica el grau de perill d'extinció que hi ha per a cada espècie.

Tant de bo totes les espècies tingueren un punt verd! Els humans som els responsables de garantir un planeta acollidor on la vida segueixca el seu curs natural i els éssers vius hi puguin sobreviure i evolucionar durant moltes generacions.

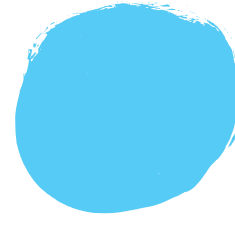
Graus de perill d'extinció de les espècies

No hi ha prou dades
per a saber en quina
situació es troba
l'espècie.

Poca preocupació.
Poblacions grans.
No hi ha risc immediat.

Quasi amenaçada.
Poden estar en risc
si la situació empitjora.

Vulnerable.
Hi ha un risc elevat
d'extinció a mitjà
termini.

En perill.
El risc d'extinció
és molt alt.

En perill crític.
L'extinció
és imminent.

Este llibre l'ha escrit...

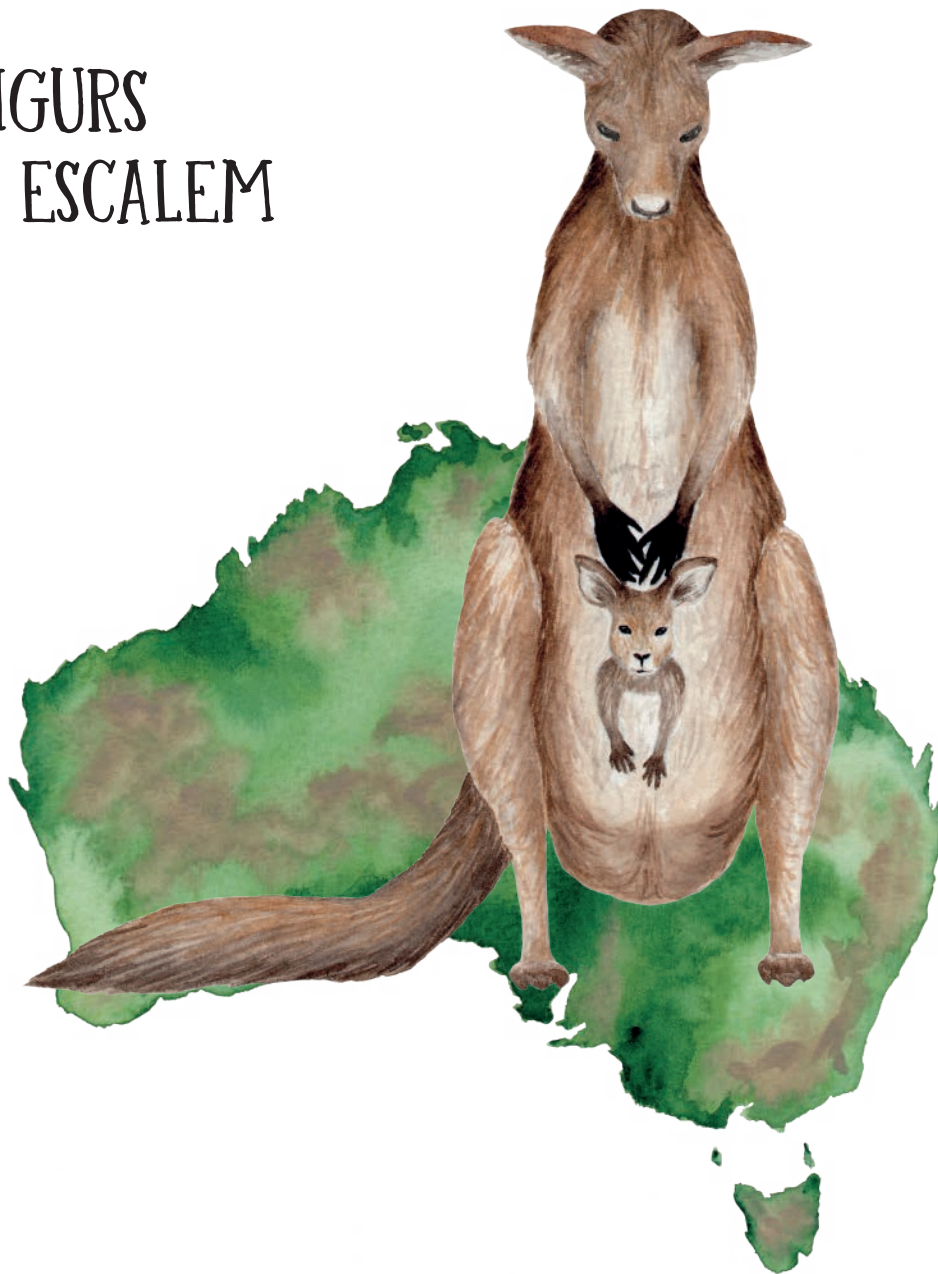
Muntsa Mimó (Barcelona, 1960), que és professora a la Universitat de Barcelona i especialista en l'estudi del comportament animal. L'apassiona llegir, viatjar i escriure llibres de ficció per a xiquets i adults. Amb Bromera ha publicat *Una caixa de secrets* i *Què et passa, Miula?*

I l'ha il·lustrat...

Eva Gallego (Barcelona, 1996), que és il·lustradora i mestra d'educació infantil. La natura, aprendre i crear sempre han sigut les seues grans passions, i les ha unit amb les seues il·lustracions científiques i de la naturalesa. Sempre te la pots trobar en algun jardí o en qualsevol altre lloc pintant i planejant la següent il·lustració.

SABIES QUE ELS CANGURS NAIXEM DIMINUTS I ESCALEM FINS AL MARSUPI?

Els cangurs vivim a Austràlia i som marsupials. Això vol dir que les femelles tenen un marsupi, una espècie de bossa a la panxa on les cries ens desenvolupem fins que som prou grans.

Les femelles cangur tenen un embaràs molt curt, només trenta dies. Quan les cries naixem som embrions menudíssims: fem dos centímetres i pesem menys d'un gram. No tenim pèl, no hi veiem, no hi sentim. Però tenim unes manetes ben fortes que ens permeten aferrar-nos al pèl de la mare i anar enfilant-nos des de la cloaca, per on naixem, fins a arribar al marsupi. La mare, per ajudar-nos, es llepa el pèl i construeix un camí de pujada, que els embrions podem seguir amb molt d'esforç.

Una volta dins la bossa, calentets i protegits, ens agafem a un dels mugrons (la mare en té quatre!) i comencem a mamar. La bossa està coberta d'una pell suau i toveta i s'hi està de meravella. A més, es pot tancar perquè no caiguem quan la mare salta.

La mare només té una cria per part, la que està dins de la bossa, però mentrestant pot tindre un altre embrió a la panxa, l'embrió latent, que es desenvoluparà quan ella vulga. I també una cria més gran, que ja no fa servir la bossa, però que encara mama. La llet de la mare és diferent segons l'edat de les cries. Per a les més menudes és una llet molt rica en proteïnes i en greixos. I per a les més grans és menys nutritiva. Això es diu lactància diferencial i és molt rara en el món animal.

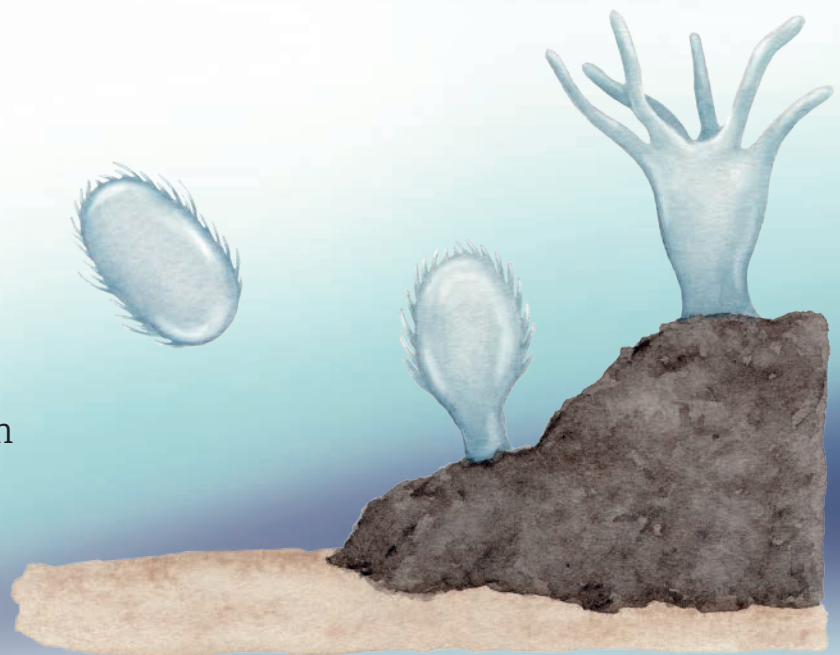

Quan ja som un poc grandets, podem traure el cap pel marsupi. I al cap de huit mesos ja podem saltar al voltant de la mare, tot i que encara correm a la bossa si hi ha algun perill!

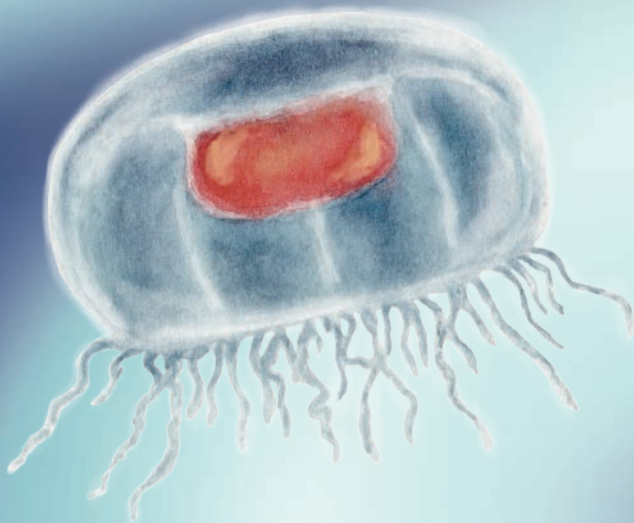

SABIES QUE LES MEDUSES IMMORTALS ENVELLIM... I RENAIXEM?

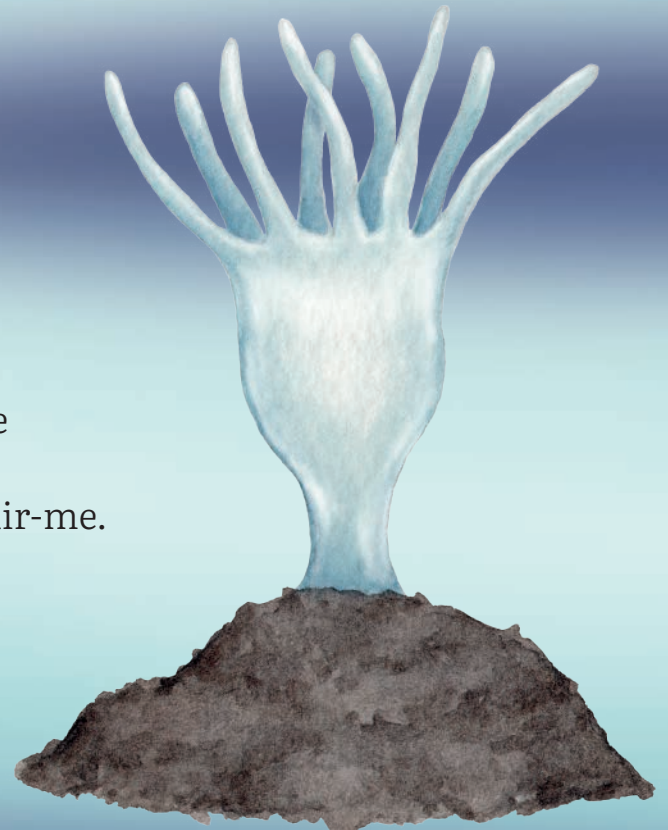
La nostra espècie es diu *Turritopsis dohrnii*. Tot i aquest nom tan cridaner, som diminutes, amb una ombrella de la mida d'un pèsol. Vivim en tots els mars d'aigües temperades i tropicals. Al Mediterrani som molt freqüents. Com totes les meduses, naixem d'un ou. Durant la primera part de la nostra vida som una larva minúscula que es diu plànula. I nadem fins a trobar una roca on fixar-nos. Llavors ens convertim en pòlips. I quan creixem esdevenim meduses i tornem a nadar lliures pel mar.

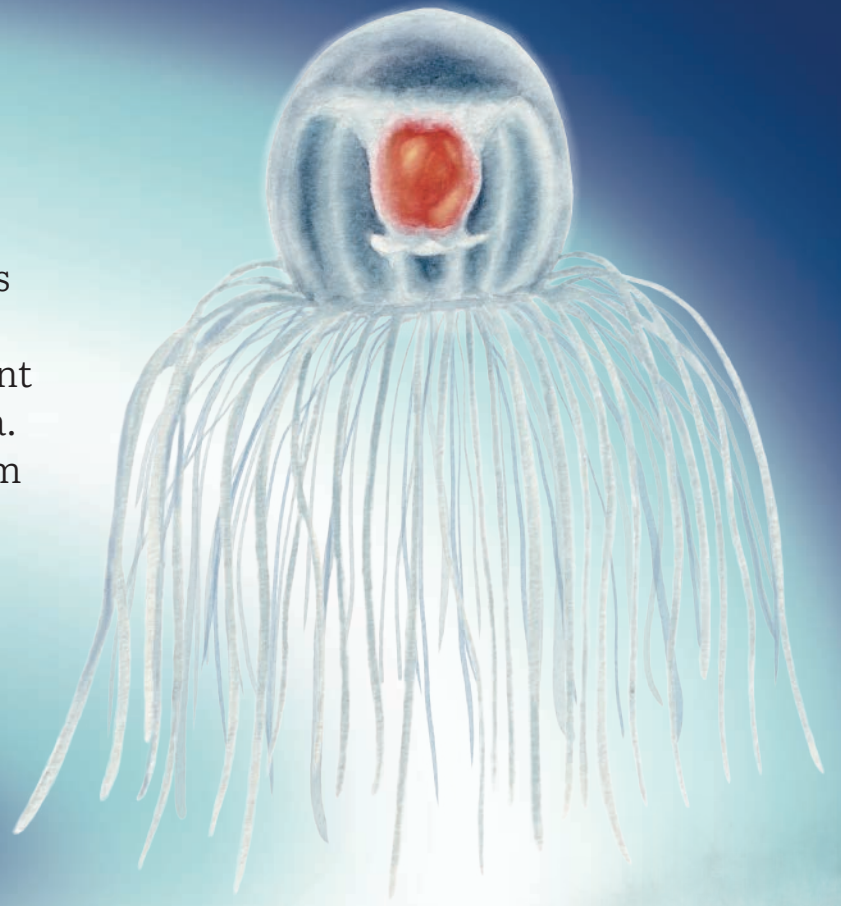
La meua vida és molt simple i, en canvi, soc l'animal més extraordinari del món. Perquè, en comptes de morir, soc capaç de transformar-me i repetir la meua vida fins a l'infinit. Quan envellisc, la meua bonica ombrella en forma de campana es desgasta, els tentacles se m'atrofien, i tot es deteriora. El cos se'm fa menut i em convertisc de nou en la plànula que ja vaig ser.

Tot torna a començar. L'aigua m'arrossega fins a alguna roca on em puc fixar i allargar-me i ser pòlip una altra vegada. I al cap d'un temps podré tornar a ser medusa, a créixer, a reproduir-me. I, després, reviure la meua etapa infantil.

Quan vaig començar la meua fase de medusa lliure només tenia uns pocs tentacles, mentre que ara en tinc prop d'un centenar. De vegades em moc per l'aigua espentada pels corrents, mentre que d'altres em moc cap a on vull, usant els moviments palpitants de la meua ombrel·la. En l'aigua fosca quasi soc invisible. Només se'm veu una taca roja a l'interior del meu cos transparent, que és l'estómac.

Quan tinc gana m'alimente de zooplàncton, que són uns crustacis microscòpics. Expandisc l'ombrel·la al màxim per crear un corrent de succió, i els arrossege cap a mi. Llavors els paralitze amb el verí de les meues cèl·lules urticants, flexione els tentacles i me'ls enduc a la boca. Després, i pel mateix orifici, excrete les restes inútils.

Les *Turritopsis* no morim mai. Per això ens diuen les meduses immortals. Si poguera recordar, tindria memòries de totes les vides passades, de fa milions d'anys, quan al món només hi havia aigua i tot estava per començar.

SABIES QUE LES GIRAFES FEM MIGDIADES MOLT CURTES I DRETES?

Les girafes vivim a les sabanes africanes. Tot i que no sempre estem juntes, ens reconeixem entre nosaltres i mantenim vincles estables.

Ens encanten les fulles de les acàcies. Aquests arbres tenen moltes espines, però podem arrancar-ne les fulles sense fer-nos mal perquè tenim una llengua molt dura. També és molt llarga, quasi cinquanta centímetres! I de color blau fosc perquè no es creme amb la llum del sol.

No ens cal dormir massa; amb dues hores al dia en tenim prou. A més, no dormim d'una tirada, sinó que ho fem en períodes de descans curts, d'un màxim de deu minuts. Com que tenim molts depredadors, dormim dretes. Així, si algun d'ells ens ataca, podem eixir corrent de seguida. Com que som tan altes, si ens estirem en terra no ens és fàcil alçar-nos de pressa.

Però si ens sentim segures, quan tenim altres girafes a prop que poden descobrir el perill a temps i avisar-nos, o en zones on hi ha pocs lleons i hienes, sí que ens ajoquem per dormir. Per fer-ho, ens asseiem i tirem el cap arrere fins que ens toca la part final del llom. Llavors dormim de veritat, amb un son profund. És una postura ben divertida i, per a nosaltres, molt còmoda, però no la fem servir massa sovint. Ens fa sentir molt vulnerables.

Com quan bevem aigua. Hem d'obrir molt les potes de davant i doblegar els genolls per a poder abaixar el cap fins al bassal. Tant en abaixar el cap com en apujar-lo, hem de fer-ho a poc a poc, perquè el flux de sang no arribe o es retire massa ràpid al cervell, tot i que tenim vàlvules al sistema circulatori que regulen la pressió. Per això bevem poc i només en llocs segurs. Podem passar dies sense prendre aigua perquè aprofitem la rosada i l'aigua de les fulles que mengem.

